

9 CENTESIMI

Predplaćuju se Moneta 4
tiskala 4 K za 3 mjeseca.
Polještini broj 2 pare.

Abbonamento per la
Moneta: Corona 4
per 3 mesi. Un singolo
numero 2 cent.

Abbonarsi (für die
Moneta) Vierteljährig
4 K, einzelne N. mmer
2 Heller.

OMNIBUS

Izlazi svaki dan osim nedjelje i svetka
u 11 ura prije podne.

Ense egal glava constituite le demo-
nisme e fests alle 11 ant.

Erscheint täglich außer an Sonn- und
Feiertagen um 11 Uhr Vormittag.

2 HELLER

Za uvrštenje objava u
„Malom oglašivaču“ plaće
se za svaki rič 2 pare
Najmanja pristojba 30 p.

Per le inserzioni d'avi-
ni nel „Notiziario d'affari“
si paga per ogni parola
2 cent. Tassa minima
30 centesimi.

Jedes Wort im „Kleinen
Anzeiger“ kostet 2 h.
Die mindeste Tasse 30 h.

Uprava i uredništvo — Amministrazione e redazione — Administration und Redaktion: Tiskara LAGINIA i dr., PULA — Via Giulia br. 1.

VIESTI

Mjestne.

Zastupnici kod ministara.

Danas će zastupnici dr. Lagioja, Spin-
čić, dr. Rizai i dr. Bartoli ići k ministru
predsjedniku, ministru unutarnjih posla,
poljodjelstva i financija da kao izaslanici
konferencije svih zastupnika zatraže veću
vladinu potporu za pokrajinu radi siro-
maštva i krize, koja prijeti usled elemen-
tarnih nepogoda, suše, nerodice i vinske
krize.

Javna pučka knjižnica u Puli.

Nazad vremena potekomno pitanje
ustrojenja javne pučke knjižnice, koje je
sveđa bilo simpatično primljeno, dapače
i naši socijalisti izrazili veselje nad tim
poduhvatom. U petak počinje postavljen je
temelj tog ustanova. Kako u subotu iz-
vjestismo bio je u petak dogovor glede
ustrojenja pučke knjižnice, te je odlučeno
istu čim prije oživiti. U zadnje doba
se je kod nas počelo, da nešto življe radi
na polju pučke prosvjete. U Zagrebu se
je osnovalo »Društvo za pučku prosvjetu«,
koje je razvilo priličnu djelatnost, te je
osnovalo više pučkih knjižnica, držalo
veliki broj predavanja, a izdaje i pučko
književno glasilo »Pučka prosvjeta«. Osim
toga djeluje akademsko društvo za surbi-
janje analabetskih drželi analabetske
tečajevie i nastoje, da se isti obdržavaju.

U nas u Istri počelo se je zadnje go-
dine, da se štogod radi na tom polju, na
obzirom na pomankanje inteligencije i na
neuskost puka rad je otežan. Radi
toga mora da rad za pučku prosvjetu bude
u glavnom u držanju analabetskih teča-
jeva i u pučkim predavanjima. U tom
pogledu dužnost je Društva, da si stvori
točan plan, te ga po svojim učiteljima i
uz pomoć ostalih učitelja i inteligencije
provadja. Pučke pak knjižnice mogu se
samo u gradovima i većim selima, gdje
nema puno analabeta otvarati. Tu se za-
daci sebi postavilo akademsko ferjalno
društvo »Istra«, koje je otvorilo dosada
dvie knjižnice od kojih jednu u Pazinu.
Osim toga su se ove godine ustrojile
pučke knjižnice u Voloskom i Opatiji.

O potrebi pučke knjižnice u Puli nije
treba razpravljati jer mislimo, da smo u
tomu svi složni. Ista će biti uređena u
»Narodnom Dому«, te će u tu svrhu
pokloniti svoje knjige »Sokol«, »Čitaonica«
i »Narodna radnička organizacija«. Osim
toga su neki naši ljudi obećali knjiga,
a odbor, u kojem će biti zastupana naša
društva i društva škola, obratit će se i
van Pule na naša književna društva i na
pojedince da bi poklonili koji dar bilo u
knjigama, bilo u novcu. U tom pogledu
nadamo se potpori i od »Hrvatskog
društva za pučku prosvjetu« i od »hrv.
ak. društva za surbijanje analabetsima«.
Uprava »Pučke knjižnice« priredjivat će
i javna predavanja, da tim zainteresuje
naš svet za knjigu i nauku. Nego buduć
u početku treba znatnih troškova za ovaj
podvrat, to očekujemo od naših ljudi
novčane potpore da možemo djelovanje
pospješiti. O razviku i uređenju obavie-
stimo čime javnost na vrijeme.

Dva predavanja.

Večeras i sutra držati će Etbin
Kristan, pisac iz Ljubljane dva javna
predavanja u 8 sati na večer u »Arco

Romano« i to većeras o Darwinu a
sutra o »socijalizmu i individualnoj slo-
bodi«.

Hrvatsko kazalište.

Jučer su naši dilentanti predstavljali
»Primadonna« od Primorca. Igrali su
lepo, ali je ciela igra bila izvedena na
način, da se je opazalo ili neko nerazpo-
loženje ili pak je nestalnost odavala da
nisu najbolje naučili ulogu. Babić je
odigrao lepo Marka te bio više puta iz-
azvan, premda nam se čini da nije najre-
tinitije shvatio karakter njegove individui-
nosti. Gospođa Prugovečki kao obično
veoma dobro. Babička je jučer isto dobro
izvela ulogu Ručice. Urbančević mornar-
sko pričanje izazvalo je buru smieha. Vese-
linović kao stari Grčalja bio je na mjestu.
A i ostale gdje. Vračić, Tkalcica, Kostinčera
i Vojsku moramo pohvaliti. Publike je
bilo malo, što se mora u velike žaliti.
Dilentanti, i čitavi pohvat zaslužuju više
pažnje i podpore.

Poziv dilentanata.

P. n. gg. članovi »Dramatskog odsjeka«,
umoljavaju se da svi dođu večeras na
pokus »Ukranuša« u 7 i 7 sati.

Sokolska prijava.

Jučer se je obdržavala prijava u »So-
kolu«, na kojoj se je obavijestilo članstvo
u uređenju čete, osnutku zdravstvenog
odjela, ustrojuju prednajočkog zbora, koji
mora da izbire vođu. Odrjedene su pro-
ste i redovne vježbe jedan put na sedmicu,
kojima mora da prisustvuje svaki sokolac.
Ztim je bilo javljeno, da će se ove go-
dice obdržavati slet »Hrvojine župe« u
Spljetu, kojemu će prisustvovati cielo hr-
vatsko Sokolstvo, te se je članove upo-
zoriilo na putnu blagajnu.

Osim toga se je pozvalo članove, da
sakupljaju za »Sokolski dom«. Objavilo
da će se brzo ustrojiti veslački odsjek.
Spomenuto je još više stvari te je zatim
zaključena prijava. Sada pozivamo sve so-
kolace, da nastoje kako bi naš Sokol mo-
gao da čim dostojnije sve ovo izvede, te
da polaze redovito vježbe koje u po-
nedjeljak, sriedu i petak od 9—10. Redo-
vite biti će javljene na vrijeme.

Skupština družbine podružnice.

Jučer po podne obdržavala se je »skup-
ština podružnice družbe Sv. Ćirila i Me-
tođa«, na kojoj su bili prihvaćeni izvještaji
o djelovanju družbine podružnice i njezi-
nom novčanom uspjehu, te izabran novi
odbor. Sutra ćemo doneti potanki izvje-
štaj i osvrnuti se na rad.

I za čas. kr. poglavarstvo isti po- stupak.

U subotnjem broju dadasmo svima na
znanje, da od sada nećemo više uvršćivati
nikakvu viest, koja ne bude u jeziku
u jemu se želi da bude uvršćena i ako ne
bude priredjena za štampu. Danas pri-
misimo od c. k. poglavarstva dva dopisa
da ih uvrstimo i oba su u njemačkom
jeziku. Da ne činimo iznimku oba smo
dopisa bacili u koš, a ako je poglavarstvo
do toga, da budu tiskani neka nam ih
pošalje u jeziku kojim želi da budu ti-
skani i u formi za tisak. Toliko na znanje
i ravnanje.

»Narodna Prosvjeta«.

Izšao je treći broj ovog lepo uređe-
nog glasila učiteljskog društva sa ovim
naslovom:

Uzgoj ponosa. Bačić. — Prirodni opis
Istre, prof. N. Žic. — Kristof bič, Cr-
venko Bjeloplavič. — Zdrava
Marija, Crvenko Bjeloplavič. —
Pokrajinska konferencija učitelja talijanskih
pučkih škola u Istri. — Opaske. M. T.
— Potreba časne učiteljske škole za
Hrvate u Istri, Drugi rodoljub. — Go-
spodarska kriza. — Glasovi protiv sada-
nje nastave u pučkim školama. — Prvi
hrvatski pučki učitelj u Istri narodni za-
stupnik, Vice. — Buduća skupština
»Narodne Prosvjete«, P. B. — Član c.
kr. kot. škol. vjeća. — Malo statistike o
učiteljskim školama u Austriji u škol god.
1908/09. — Tko će u Pariz? — Odbor-
ska sjednica »Hrv. učit. društva« »Narodna
Prosvjeta« za Istru u Pazinu. — Vjesnik
(književne obavijesti, lične i školske viesti).

Mi svima preporučamo ovaj lepo ure-
đivani mjesečnik hrv. učiteljskog društva.
Stoji na godinu K 5, a naručuje se kod
uč. društva »Narodna Prosvjeta« u Pazinu.

Razne.

Dva procesa.

Ovo dana je javnost zainteresirao pro-
ces, koji se je vodio pred istranskom po-
rotom protiv Fodransberga ubojicu jedne
pjevačice. Taj na proces potiče na jednu
prisposobu u pogledu vođenja procesa
protiv »balkih veleizdajnika u Zagrebu«.

Koja li razlika? Pred istranskim sudom
stoji prosti zločinac, kojemu je dokazano
umorstvo jedne pjevačice radi grabeža i
koji je to umorstvo priznao, a pred za-
grebačkim sudom imaju da odgovaraju
53 građana, koji su okrivljeni radi poli-
tičkog zločina, a kojima se krivnja do
sada nije mogla ni prama jednomu ni u
najmanjem dokazati. Ti ljudi pako sjede
već osam mjeseci u izrašanom zatvoru.
Prama zločinu i to nesumljivom ponaše
se državni odvjetnik sa svim dužnim ob-
zirima, a predsjednik ne samo nepristrano
već naklonost, koja mora da zadrži.
Zločinac koji je do sada odjedio 20 go-
dina tamnice, a koji je počinio najkro-
vočnije umorstvo te bio osuđen na smrt,
tad ipak biva sa strane suda ispitivan sa
načinom, koji mora da ga jedan predje-
dnik ima i nepristranošću koja je baš
garancija za auktoritet suda, dočim se
prama okrivljenicima radi političkog zlo-
čina, postupa kao što su u srednjem vijeku
postupali grofovi sa svojim podložnicima.
Zagrebački sud nam se ne prikazuje kao
sudbiste već kao inkviziciju.

Što da pak rekamo o postupku prema
braniteljima? Tu čovjeku stane pero i ne
može da doličnom rječju okreni ponašanje
državnog odvjetnika, a još manje pred-
sjednika u zagrebačkom procesu. Državni
odvjetnik je na razpravi po zakonu samo
stranka, u zagrebačkom procesu on je
vrhovni gospodar, čiji se hiri baš obira-
vuje. Postupak predsjednika suda i se-
nata prama braniteljima je nevaljivčan,
njihovi se predlozi bez razlike odbijaju,
oni državni odvjetnika svi primaju. Nji-
hove se opazke kazne globama do 200 K
one državni odvjetnika, koje sa k tome
izazivajuće štite i uzavaju. Pak da je to
sud. To je rugo od sudišta u dvadesetom
stoljeću. To je profanacija pravice, koja
bi morala biti jedina garancija neprist-
nosti u moderno doba. Takvim je postup-
kom Hrvatska osramočena i bacena u

red najbarbarskije i absolutističke države.
Zao nam je, da to moramo reći, no pro-
ces radi veleizdaje nam je to pokazao.

Zvezdarnica na Učkoj.

Pišu nam iz Opatije:
Dr. Palisa znameniti astronom u Beču
pokrenuo je akciju, da bi se na Učkoj
osnovala zvezdarnica. On smatra da je
Učka veoma zgodna za astronomsko opa-
zanja radi čistog horizonta i radi podneblja
koje je ujedno gorako i morsko. U tu je
svrhu on držao dne 29. prošlog mjeseca
u »Hotel Stefanie« ovdje predavanje o
»Marsu« kojemu je prisustvovalo mnogo-
brojno občinstvo i pitomeci pomor. vojne
akademije iz Rieke. Opatjanjem će se za-
početi prvim svibnja, a ako budu donela
novoljni rezultat tada će se uz pripomoć
»Flottenvereina« i bečke akademije zna-
nosti podignuti i urediti zvezdarnica koja
će nositi ime Opatija. To će biti treća
zvezdarnica u Istri, buduć obitaj jedna
u Puli od ratne mornarice, jedna u Lo-
šinj u vlastništvo Spira Gotčevića.

Otvorena mjesta učitelja.

U kotaru Voloskom imaju se popuniti
slijedeća učiteljska mjesta: Kod muške
pučke škole u Kastvu a) mjesto nad-
učitelja I. razreda, b) mjesto podučitelja,
c) mjesto učitelja II. razreda. — Na mje-
šovitim pučkim školama u Munama,
Brežici, Brgradu i Zemetu mjesta
učiteljice III. razreda. — Na mješovitoj
pučkoj školi u Rukavcu mjesto učitelja.
Rok natječaja traje do 6. svibnja t. g.

Novo združge u Dalmaciji.

Kroz mjesec ožujak ustanovile su se u
Dalmaciji ove združge: Seoska blagajna
za štednju i zajmove u Živogošću
(neograničeno); Gospodarska hrvatska
pučka združga u Bačini, Gornje pri-
morje (ograničeno); Ribarske združge u
Velom Ratu i Solinam (ograni-
čeno); Uljarske združge u Luci Si-
panjskoj i Igramim (ograničeno);
te Kreditna združga u Risnu (ograni-
čeno). Ukupno 7 združga, od kojih 4
proizvodne. U zadnje doba se opazila lepi
razvoj ribarskih i uljarskih združga, koje
vlada podupire putem pomorske oblasti i
ministarstva poljodjelstva.

Uljarske združge u Dalmaciji.

Sada ima u Dalmaciji 8 uljarskih pro-
izvodnih združga, a osnivaju se tri nove.
Zadnje godine se je izvelo finog ulja za
toko mrt. cent.

Zemaljska i madjarska banka u Bosni.

Zemaljska privilegirana banka za Bosnu
i Hercegovinu, koja je osnovana od beč-
kog »Bankvereina« izkazuje za prošlu
godinu 1,197,701—kruna čistog dobitka
podijeliti ove godine akcionarima 9%
dividende. Osnuatak madjarske trgovacke
i agrarne banke rek bi da će teško uz-
liediti. Austrijska vlada traži, da tu ute-
stvuje i austrijski kapital. Ako pak to nije
više moguće tada traži za Landerbanku
iste povlastice koje je dobila madjarska
komercijalna banka.

Za Družbu!

Tražite i kupujte svuda proizvode od
kojih Društva ima koristi, kao olovke,
cigareti papir, žigice, sapun, metle, čaj itd.
jer na taj način doprinosite za hrvatske
škole. Upotrebljavajte svuda narodni biljeg
i tražite da ga sve trafike drže. Zapada
samo a pare. To je vaša dužnost!

PARTE ITALIANA. NOTIZIE.

Il processo Födransberg.

I testimoni citati nel processo deposero su varie circostanze prima e dopo del delitto. I muratori che lavoravano in giardino nonché alcuni vicini udirono le grida durante i diverbi avuti dall'assassino colla vittima ed ai quali immediatamente seguì il misfatto. Il commerciante Berger depose favore dell'accusato asserendo che durante l'occupazione presso la ditta fu zelante e scrupoloso.

Chiuso il processo e letti vari deposti di testi nonché altre pezze processuali il P. M. tenne l'arringa alla quale seguì quella del rappresentante la parte civile e del difensore che non ebbe lieve compito. I giurati risposero negativamente al quesito di omicidio per rapina, ma confermarono quello di omicidio proditorio con 9 contro 3 voti. Il senato pronunziò condanna alla pena di morte da eseguirsi mediante capestro.

Una disgrazia nella Raffineria di petrolio a Fiume.

Domenica alle quattro della mattina scoppiò nella Raffineria di petrolio di Fiume un grande incendio e si deve deplorare anche una vittima. Una caldaia di destillazione esplose ed il petrolio prese fuoco. Chiamati d'urgenza i vigili colli' aiuto di quei della Risiera e dei civici riuscirono localizzare il fuoco che minacciava distruggere tutti i serbatoi ed aveva già presso grandi dimensioni. Il danno si calcola a 150.000 corone, coperto tutto coll'assicurazione. Un operaio di nome Federico Stancica d'anni 52, da Starigrad (Croazia) fu preso dal fuoco e si acquistò gravi ustioni, alle quali soccorrebbe prima che gli fu potuto dare aiuto.

Un buon rimedio domestico. Tra i rimedi domestici che solgono usarsi per frizioni lenitive e revulsive in casi d'infreddamento ecc. va citato in primo luogo il *Linsiment Capicci comp. coll' «Ancora»* (surrogante il «Pain-Expeller-Ancora») che viene preparato nel laboratorio della farmacia Dott. Richter in Praga. Il prezzo ne è modico: cent. 80, Cor. 1.40 e 2.— la bottiglia; ogni bottiglia è posta in una elegante scatola riconoscibile alla ben nota «Ancora».

Viaistnik i izdavač: Tiskara LAGINJA I. DR.
Odgovorni urednik: Jerko Mahulja.

Mali oglasnik.

Piccolo notiziario.

TRAŽI SE naučnik za konsumno društvo Sv. Polikarpo. Mora imati navršenu 14 godinu i 4 razreda pučkih škola. Popitati se kod I. M. Žic, Polikarpo.

TRAŽI SE soba prazna s posebnim ulazom u središtu grada. Upitati u upravu lista.

CERCASI stanica vuota, entrata libera, nel centro della città. Informazioni nell'amministrazione del giornale.

PRODAJU se škrinje (kašuni) u tiskari Laginja i dr., ul. Giulia br. 1.

VENDESI cassoni nella tipografia Laginja i comp., via Giulia 1.

TRAŽIM sobu i kuhinju za obitelj bez djece. Ponude na upravu «Omniibus».

CERCO stanica con cucina per famiglia senza prole. Offerte all'amministrazione dell'«Omniibus».

Pučkih škola i konsumnim društvima preporuča se osobito naša «Narodna Papirina» za nabavu raznih školskih teka i risanka kao i pločice i line školske potreboće, te sve knjige i tiskalice potrebne za konsumna društva. Preporučavcima znanja popust. 52a

Trgovcima i raznim gospodarskim društvima na znanje: U našoj «Narodnoj Tiskari Laginja i dr.» mogu se dobiti razne trgovčke i zapisničke knjige uz jeftinu cenu. 52

BUDILICA

19 cm visoka, sa do-
birim i svakim polo-
žajem lako se ustro-
ji, 3 godišnjim jamstvom
K 2.90, 2
komada K 7.50; sa
svakom svjetiljkom ka-
salom K 3.30, 3 ko-
mada K 9.—.

Proizvedeno u Austriji.
O. HEGGERA sin
Vinkovci br. 41, Bratstva
Veliki ilustrovani cie-
nik sa svih vrsta
i badava.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo
na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. veljače 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan od ponedjeljka	Od i dol.	Postaje	Dol. i odl.	Svaki dan od ponedjeljka
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.35
6.—	dol.	Krk	odl.	4.30
6.10	odl.		dol.	4.10
6.55	dol.	Glavotok	odl.	3.35
7.—	odl.		dol.	3.30
7.30	dol.	Malinska	odl.	2.50
7.40	odl.		dol.	2.40
8.25	dol.	Omišalj	odl.	1.55
8.30	odl.		dol.	1.45
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.45

Pruga: Baška-Punat.

Utorak, Četvrti, Subota	Od i dol.	Postaje	Dol. i odl.	Ponedjeljak, Petak
5.40	odl.	Baška	dol.	po podne
5.50	dol.	Punat	odl.	6.—

Uvjetno pristajanje u Staroj Bašci.

Ravnateljstvo si pridržuje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakulica, Via Andriasy 22.
PUNAT, das 15. siječnja 1909.

RAVNATELJSTVO

JEFTINO I BRZO.
CEDULICE
sv. ispovjed i pričest
izradjuje
NARODNA TISKARA
LAGINJA i dr. — PULA
Via Giulia, 1.
JEFTINO I BRZO.

Upozoruju se Hrvati na Rieci, da se „OMNIBUS“ prodaje tamo kod g. Vjenceslava Lenca, trgovca, u ulici o o o del Posso. o o o

PEČATE
iz GUME izradjuje
tiskara
Laginja i dr.
Via Giulia 1. - Pula - Via Giulia 1.

Linsiment Capicci comp.
surrogat
Pain-Expeller Ancora.
Kupite prodava-
u kanti
Drogerie Sv. Cir. i Mil.

Gostiona „Narodni Dom“

Večeras i svaku večer koncertira u
„NARODNOM DOMU“

Bosanska Narodna Glazba

Početak u 7^{1/2} sati na večer.

Ulaz prost.

SVOJ K SVOMU!

Veliko skladište gotovih odijela i rubenine

Zadnja moda! za gospodu i dječake Najnoviji kroj!
u PULI ulica Giosuè Carducci br. 55.

Podpuna gotova odijela za svaku dobu godine, kaba-
nica, paletots, rublja, ovratnika, ogrlica itd.

Primaju se naručbe za odijela po mjeri.

Roba iz najboljih tvornica sukna.

Cienc vrlo umjerene.

Preporuča se Slavenima
slavenska tvrdka TRANFIĆ.

SVOJ K SVOMU!

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadržgare, koji uplaćuju sadržajnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te
plaća od istoga 4%.

Čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog
odkasa, a iznose od 1000 K
ako se nije kod uložanja namjerno ustanovio veći ili manji rok za
odkasa, uz odkasa od 5 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadržgarom, i to na hipoteku
ili na zajemce

i sadržajnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati
poslije podne; u nedjelju i blagdana
zatvorena.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u vijeću Opcara vijećnica
kuda (Narodni Dom) prvi pod čijom, gdje
dadržgare poštite izmjenjiva.

Ravnateljstvo.

Odlikovan sa 3 srebrne kalajne
Gerol godine 1891. 1894. 1900.
Častna diploma i zlatna kalajna
u Vidnu godine 1903.
Zlatnu kalajnu i zaslusni križ u
Rimu godine 1903.

J. KOPAC

Svijećarna na paru
J. Kopac, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča pred. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom ob-
dinstvu svijeće iz prijenosnog pečnoga voska. Kilogram po K 5.—. Za prije-
snost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za
vječno svjetlo po jeftinijoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe,
za božićno drveće, vošteni svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene.
Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišjoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.